

LOPE de VEGA NA SCÉNĚ ND

Premiéra v pátek 7. 11. ve 20.00 h. ■ Rezervace (416)463 3182

Spolupráci s Novým divadlem datuje rokem 2005. Tehdy nabídla Brigita Hamvašová již renomovanému talentovanému režisérovi Tomáši Maškovi veselohru Kakutsový květ, kterou sama dramaturgicky upravila "a on ma na oplátku obsadil v komédii Nežvaný host do roly ženy v zrelom veku. Tú som si na scéne ešte niekoľkokrát zopakovala," line se nejedna z režisérčiných vzpomínek.

Za tých bezmála dvacet let se jich už nastrofádo, nejen hereckých rolí, ale zejména režijních prací. Brigita Hamvašová je v kolektivu Nového divadla zapsána režisérka, která přivede na scénu nové lidi, jimž se nebojí vložit do ruky novou hračku v podobě role na opravdové scéně. A od doby, co se hry ujme, svět jako by pro ni neexistoval. I se svým mužem, studentskou láskou, Ladislavem: "Můj manžel Laci je můj nejmilší společník na tomto světě a kamarád, bez kterého by som sa v mojej divadelnej práci nepohla ani krok dopredu. Diskutujem s ním o navrhutej scéne, ktorú potom on v garáži nášho domu „vyrobí“, je prvým človekom, ktorý číta moje úpravy hier a radi (v škole bol lepší žiak, ako ja), keď je treba, ujme sa aj nejakej roly - kupiec Tabario vo Villonovi, skladateľ Dušek v Mozartovi - a navyše, dokumentuje predstavenie. A pretože nie som vodič auta, dovezie ma na skúšku a po nej strávi nejdnu noc trpezlivým počúvaním o tom, čo ma ako režiséra inscenácie trápi." A v hektickém finalizovaní je jeho ruka vždycky potrebná. Realizuje i nemožné.

Tentokrát si dramaturgyně a režisérka v jedné osobě vybrala pro svoji režijní práci barokní burlesku Lope de Vegy *Komedie lásky a žárlivosti* (originálního názvu Zahradníkův pes). Co je vlastně burleska? Zdá se, že se pojem na dlouhou dobu vytratil z našeho dramatického či literárního jazyka, i když je jako divadelní žánr velice oblíbený. Někteří překladatelé původem italského slovo burla překládají jako žert, fraška, jíní jako smích. Ať je tomu jakkoliv, shodují se v podstatě na jednom - že jde o veselou až směšnou příhodu... Burlesky jsou známé v literatuře již od starověku díky Aristofanovi či Lukianovi, později Moliérovi. A tak se škála žánrů, uvedených na scéně Nového divadla (poznali jsme kupř. drama, operetu, hudební komedii, veselohru, frašku, morytát, aktovku, komedii dell'arte, pohádku) rozšiřuje o další - o burlesku. Což zní velice slibně pro ty, kteří hledají zejména uvolnění a humor. Více v rozhovoru s režisérkou Brigitou Hamvašovou.

Brigito, zajímáš se o středověké hry, čím tě Lope de Vega zaujal?

So záujmom o stredoveké hry alebo témy som sa vysporiadala v inscenovaní Balád a testamentov Françoisu Villona a v dramatisácii a režii Švandrlíkovho románového apokryfu o Břetislavovi a Jitke. Na taliansku commedia dell'arte v hre Tři v tom a Goldoniho barokovú komédiu Mirandolina, predlohy, ktoré som pred rokmi režírovala, nadviazali v posledných rokoch dieťa ďalších dramatikov z tohto obdobia - veselohra Williama Shakespeara *Komedie omylu* a burleska Lope de Vegy *Komedie lásky a žárlivosti*. Vo voľbe všetkých hier som sa do barokového obdobia vrátila s istým úmyslom - prispieť do národného repertoáru torontského Nového divadla ďalšou kvalitnou inscenačnou predlohou, kto-

rá obsahuje úsmevný námet, veselé charaktery, dobrú zápletku a šťastné vyústenie príbehu.

Všetchny ty hry byly přijaty úspěšně - je pro dramaturga složité přiblížit toto období současnému divákovi?

Barokové hry sa hrali s veľkým obsadením, na bohatu vybavenej scéne, v pestrých dobových kostýmoch, často vo veršoch, ktoré hýrili symbolmi a metaforami. Všetky tieto hry si dnes vyžadujú istú úpravu nielen v dĺžke textu, ktorý by mal zodpovedať únosnému časovému rozpätiu predstavenia, ale aj v dialógoch, ktoré majú síce svoj pôvab, ale v mnohom sú odlišné od jazyka, ktorým sa ľudia dnes dorozumievajú. Hoci v inscenáciách nemám rada rôzne aktuálne narážky, tolerujem ich, pokiaľ nezmenia význam dialógu alebo charakteristiku postavy.

Na co musíš dbať, aby predlohy dokázal prijmout nejen divák, ale i herec... a v této hře jsou i veršované dialogy.

Mnohí herci nemajú radi veršovanú hru, možno ich straší spomienka na vynútené školské vystúpenia a recitačné preteky. Respektujem ich averziu, sama som traumou zo školského recitovania prekonala iba nedávno, a snažím sa tam, kde sa dá, preniesť veršované dialógy do prózy alebo ich rozložiť aj s rýmami do replík viacerých postáv. Vzniká tak zaujímavý, veľmi pekný rytmizovaný rozhovor medzi dvomi-troimi postavami a herci si pritom takmer neuvedomia, že vlastne recitujú verše.

Důležitým komponentem každé hry je scén - nechala ses inspirovat konkrétním dílem, nebo jsi dala prostor vlastní fantazii? Scénu si navrhujem zakaždým sama, v súčinnosti s režijnou víziou predstavenia. Inými slovami, viem, čo a kde chcem mať postavené už aj preto, aby mali herci priestor pre pohyb a ich konanie našlo druhý význam aj v mizanscéne. Súčasťou výtvarnej zložky predstavenia sú kostýmy, ktorým dávam prednosť aj v tejto komédii. Pretože viem, že budú zaujímavé a krásne, a chcem, aby ich línia na scéne vynikla, vymyslela som si na dvore paláca, kde sa dej prevažne odohráva, záhradné mriežky. Rekvizity a scénu "vyrába" môj manžel Laci Hamvaš takpovediac na kolene, ale taký už je osud amatérskeho scénografa. Ďalšie nevyhnutné rekvizity si obstarávajú herci sami, podľa toho, ako "sadnú" do ruky.

Atmosféru dotváří hudba, jak jsi tu vyřešila?

Neviem, aká hudba tvorila súčasť barokového predstavenia, hoci niekoľko skladieb som našla v hudobnom repertoári alžbetinského divadla. Prídržiam sa však toho, že hudba v činohre má viac ilustračnú ako dramatickú funkciu, a to v predeloch medzi obrazmi a v lepšom prípade pri podpore atmosféry v rôznych výstupoch. Pre našu *Komédiu* som našla klasické gitaro-

vé skladby starších majstrov z CD nahrávky Španielsko v mojom srdci v podaní Miloša Krátkeho.

A to nejdůležitější - herci, obsazení osob do rolí. Věděla jsi při úpravě hry, komu ji takřkajíc šiješ na míru? Jak vůbec pracuješ s herci při jejich výběru a v průběhu nácviku hry? Máš svoji metodu/metodiku?

Keď upravujem hru a pripravujem režijnú knihu, vždy myslím na to, kto by mohol ktorú rolu zahrať, čiže vidím a počujem budúce herecké obsadenie inscenácie. Nie vždy to vyjde, niekedy musím dialóg i scénické poznámky zmeniť podľa momentálnych dispozícií herca, ktorý sa roly ujme. To nie je nič neobvyklé, text prechádza v priebehu nácviku rôznymi premenami a je ako živý a našej pamäti od daný spoločník, ktorý nás

sprevádza na ceste k premiére, aby sa potom, minútu po poslednej repríze, uložil do archívu na zaslúžený odpočinok.

Práca režiséra s hercami v Novom divadle je iná ako práca režiséra v profesionálnom divadle, pretože ten sa pri obsadzovaní hry nechá viesť režijnou predstavou a ráta s hereckou technikou vybraného interpreta. Moje možnosti sú iné, ja obsadzujem hru podľa schopností hercov, ktorí sú členmi súboru. Z toho dôvodu je celý proces nácviku hry podstatne zložitejší, vedie ma k tomu, že musím za každú cenu nájsť spoločného menovateľa charakterových črt dramatickej postavy a povahových vlastností herca, ktoré sa prejavujú dosť často aj v jeho prístupe k role a spoluhráčom na javisku. Moja metóda práce spočíva v pevnej viere, že každý z hercov sa snaží o to najlepšie a ide len o to, aby som trpezlivo a krok za krokom vytvorila symbiózu reálneho gesta postavy s utajenými pohľadávkami interpreta. Inými slovami, aby som pomohla hercovi navliecť šat postavy na telo, dopnúť gombíky a načechnúť golier či suknú. A postarať sa o obuv.

Do komedie patři i dobové kostýmy - veselé, barevné, uvolněné pro různý

pohyb, romantické...

Podobu kostýmů a výber materiálu pre kostým a jeho doplnky som prenechala našim dvom výtvarníčkam, Jane Fabianovej a Dáši Kálovskej. A ony dospeli k optimálnej predstave, ako budú kostýmy na javisku vyzerat', tak že si prelistovali knihy o historických kostýmoch a celé dni sa hrali v kope látok v textílnych obchodoch na Queen Street.

Proč si myslíš, že by měli diváci hru vidět?

Komédia, ktorou otvárame 45. sezónu Nového divadla, je z pera najväčšieho dramatika Zlatého storočia španielskej literatúry. Patrí medzi najobľúbenejšie dramatické tituly divadiel, ktoré v našej komplikovanej dobe plným priehľadom rozhadzujú do rado divákov smiech a dobrú náladu. V španielskej komédii sa rozvíja príbeh o utajovanej láske pôvabnej Izabely k šarmantného sekretárovi Teodorovi, komplikovaný žiarlivosťou a rodovými predsudkami, ktoré bránia šťastnému koncu tak dlho, kým sa vynaliezavý sluha Manuel nepostará vďaka malému neškodnému podvodu o šťastné rozuzlenie.

Kto má rád dramatické umenie a rád vidí na scéne najlepších hercov Nového divadla vo veselých, často až krkolomných situáciách komédie, by mal podľa môjho názoru do divadla na naše predstavenie prísť. Hráme a veselíme sa s divákmi v sále iba tri dni a potom sa nad nami zavrie voda.

Premiéra se koná v pátek 7. listopadu ve 20.00, reprízy v sobotu 8. 11. v 16.00 a ve 20.00 a v neděli 9. listopadu jenom v 16.00 h. v Maja Prentice Theatre, 3650 Dixie Rd., Mississauga (jihozápadní roh Dixie a Burnhamthorpe, vjezd z Dixie), rezervace nutné: (416)463 3182, nove.divadlo@gmail.com. Vezměte s sebou přátele, hrájeme rádi, hrájeme pro Vás.

Děkují paní režisérce za rozhovor. A všem na scéně i za ní přejeme ono divadelní BŘEPTEJ, POTVORO!

*Připravila Věra Kohoutová
Foto autorka*

Nové divadlo v Torontě uvádí
renesanční burlesku
Lope de Vega

**Komedie
lásky a žárlivosti**

Režie: Brigita Hamvašová

**Pátek 7. 11. 2014 - 8:00 hodin
Sobota 8. 11. 2014 - 4:00 a 8:00 hodin
Neděle 9. 11. 2014 - 4:00 hodiny**

**Rezervace:
(416) 463 - 3182
nove.divadlo@gmail.com**

Maja Prentice Theatre
původně Burnhamthorpe Library Theatre

**3650 Dixie Rd., Mississauga
Jihozápadní roh Dixie & Burnhamthorpe
Vjezd na parkoviště z Dixie • Parkování zdarma**